

INSTABILITATI

Model general

W =energia potentiala in cazul unei deplasari infinitezimale x fata de pozitia de echilibru (cazul unidimensional)

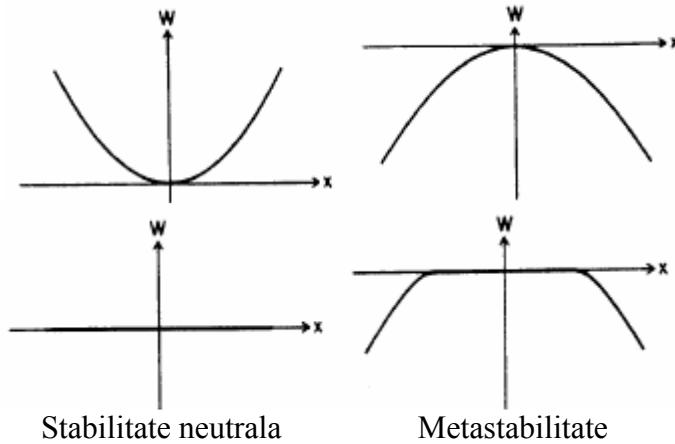
$$W(x)=W(0)+x(dW/dx)_0+x^2/2(d^2W/dx^2)_0+\dots$$

$$F=-dW/dx \Rightarrow m\ddot{x} = F = -\frac{dW}{dx};$$

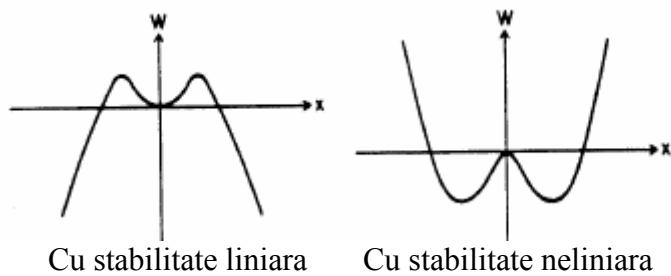
$F_1(x)=-x(d^2W/dx^2)_0 \Rightarrow$ solutia pentru moduri normale : $x=x_0e^{i\omega t} \Rightarrow$

$\omega^2=1/m(d^2W/dx^2)_0$	\Rightarrow	$\left\{ \begin{array}{l} (d^2W/dx^2)_0 > 0 \Rightarrow \omega^2 > 0 \Rightarrow \text{oscil stabila;} \\ (d^2W/dx^2)_0 < 0 \Rightarrow \omega^2 < 0 \Rightarrow \text{oscil instab;} \\ (d^2W/dx^2)_0 = 0 \Rightarrow \omega^2 = 0 \Rightarrow \text{stabilitate neutrala.} \end{array} \right.$
-----------------------------	---------------	---

Stabilitate liniara

Instabilitati neliniare

$$\delta W \equiv W(x) - W(0) = \frac{x^2}{2} \left(\frac{d^2 W}{dx^2} \right)_0,$$

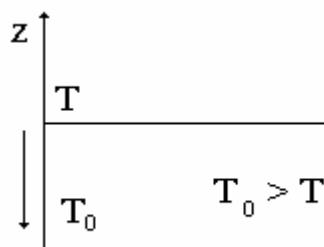
$$\delta W = - \int_0^x F_1(x) dx = - \frac{1}{2} x F_1(x).$$

O particula este in echilibru stabil daca $\delta W > 0$ pentru orice mica deplasare de la pozitia de echilibru $x=0$.

O particula este intr-o stare de instabilitate daca $\delta W < 0$ pentru cel putin o deplasare elementara, fie ea pozitiva fie ea negativa.

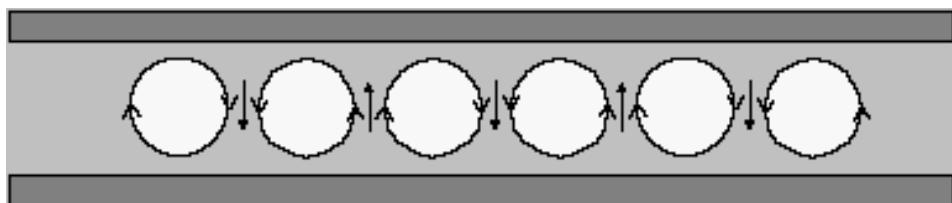
Instabilitatea Rayleigh-Benard

are loc in fluidele incalzite de jos in sus (supuse unui gradient invers de temperature)

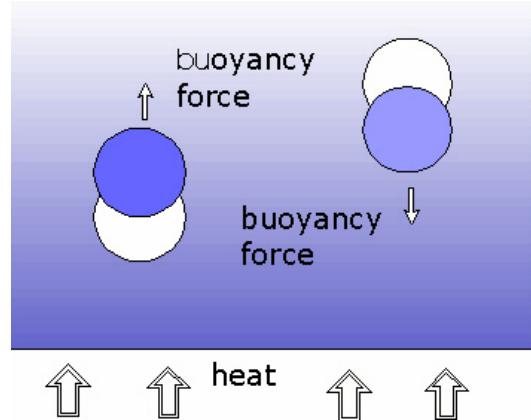
Daca $T > T_0$ atunci sistemul este stabil si prezinta o stratificare in temperature.

Daca $T < T_0$ si daca se introduce o perturbatie in sistem, atunci pentru o anumita valoare critica a diferenței dintre temperaturi $dT_C = T_0 - T$ pot apărea miscări în interiorul fluidului, sistemul devine instabil iar miscarea este organizată în cilindri care se rotesc în sens invers. Aceste cilindri se numesc celule Rayleigh-Benard și apar atunci când există un cuplaj între campurile dinamice și termice din fluid.

Celule Rayleigh-Benard

In esenta mecanismul instabilitatii Rayleigh-Benard consta in faptul ca in urma procesului de incalzire, are loc o scadere a densitatii in stratul inferior de fluid, strat care incepe sa urce sub actiunea fortelei Arhimedice, in timp ce stratul superior cu densitate mult mai mare (temperatura mai scazuta) se va prabusi peste stratul inferior.

Atentie, forta Arhimedica trebuie sa fie mai mare decat forta datorata vascozitatii si decat difuzia termica, pentru ca, procesul convectiv sa inceapa in fluid. Efектiv, instabilitatea incepe la anumite valori ale numarului Rayleigh:

$$Ra = \frac{\alpha \Delta T g d^3}{\nu a}$$

Aproximatio Boussinesq

$$\operatorname{div} \vec{U} = 0$$

$$\frac{d\vec{U}}{dt} = -\vec{\operatorname{grad}}\Pi + \alpha g \theta \vec{z} + \nu \Delta \vec{U}$$

$$\frac{d\theta}{dt} = -\Gamma w + \kappa \Delta \theta$$

unde

$$\Pi = \frac{P}{\rho_0} + gz - \alpha g (T_1 - T_2) z - \frac{1}{2} \alpha g \Gamma z^2$$

$$\Gamma = \frac{T_1 - T_2}{d} = \frac{q}{\kappa}$$

$$\kappa = \frac{k}{\rho_0 C_v}$$

$$\nu = \frac{\mu_n}{\rho_0}$$

$$T(\vec{x}, t) = T_c(z) + \theta(\vec{x}, t)$$

Condițiile la limita pentru viteza: $u = v = w = 0$ pentru $z=0$ și $z=d$. Considerăm fie temperatură constantă la limite și gradient termic constant. Introducem următoarele mărimi adimensionale:

$$[L] = d \quad [\tau] = \frac{d^2}{\nu} \quad [\theta] = d\Gamma$$

$$\frac{\partial u}{\partial x} + \frac{\partial w}{\partial z} = 0$$

$$\frac{\partial u}{\partial t} + u \frac{\partial u}{\partial x} + w \frac{\partial u}{\partial z} = - \frac{\partial \Pi}{\partial x} + Pr \Delta u$$

$$\frac{\partial w}{\partial t} + u \frac{\partial w}{\partial x} + w \frac{\partial w}{\partial z} = - \frac{\partial \Pi}{\partial z} + Ra Pr \theta + Pr \Delta w$$

$$\frac{\partial \theta}{\partial t} + u \frac{\partial \theta}{\partial x} + w \frac{\partial \theta}{\partial z} = -w + \Delta \theta$$

Condițiile la limita pentru viteza sunt: $u = w = 0$ pentru $z=0$ și $z=1$.

Determinarea numărului critic Rayleigh:

Fie:

$$u = - \frac{\partial \psi}{\partial z} \quad v = \frac{\partial \psi}{\partial x}$$

și după liniarizare:

$$\frac{\partial}{\partial t} \Delta \psi = -Ra Pr \frac{\partial \theta}{\partial x} + Pr \Delta^2 \psi$$

$$\frac{\partial \theta}{\partial t} = - \frac{\partial \psi}{\partial x} + \Delta \theta$$

Cautăm soluții de forma:

$$[\psi(x, z, t), \theta(x, z, t)] = [\Psi(z), \Theta(z)] e^{ik_1 x + \lambda t}$$

ceeea ce inseamna ca sistemul de ecuatii devine :

$$\lambda(D^2 - k_1^2)\Psi = -ik_1RaPr\Theta + Pr(D^2 - k_1^2)\Psi$$

$$\lambda\Theta = -ik_1\Psi + (D^2 - k_1^2)\Theta$$

$$D = \frac{d}{dz}$$

Iar conditiile la limita ($z=0, z=1$) :

$$\Theta = 0$$

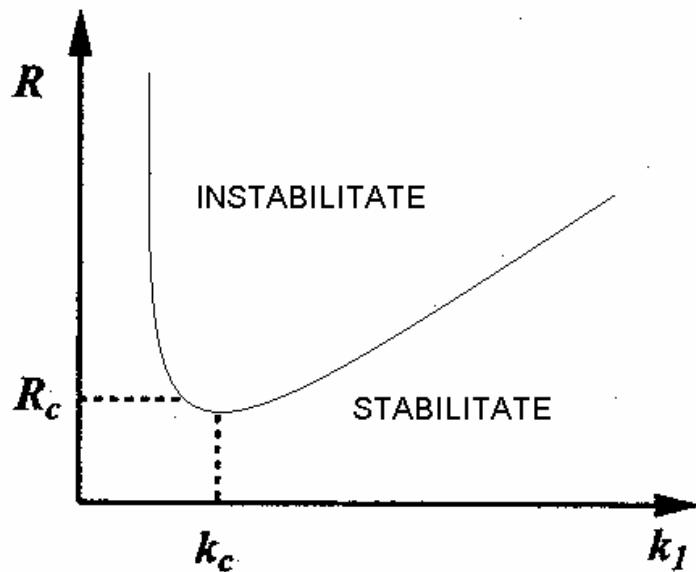
$$\Psi = 0$$

$$D\Psi = 0$$

Rezolvand sistemul se poate determina Valoarea numarului Rayleigh critic :

$$Ra_c = 1707,762$$

$$k_c = 3,117$$

De mentionat ca valorile obtinute sunt specifice unor limite rigide. Pentru cazul in care limita superioara este libera iar cea inferioara este rigida ($u=v=w=0$ la $z=0$ si

$\frac{\partial u}{\partial z} = \frac{\partial v}{\partial z} = 0$ si $w=0$ la $z=d$) valorile sunt:

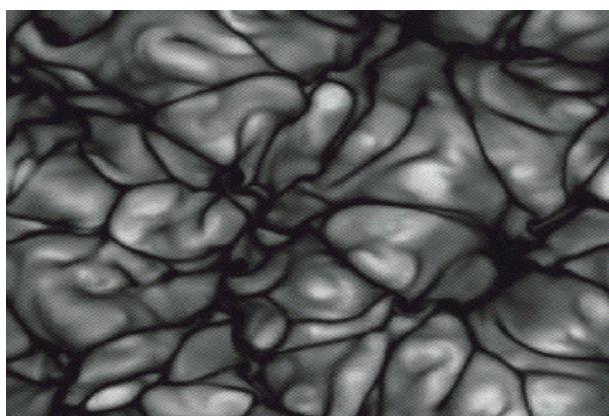
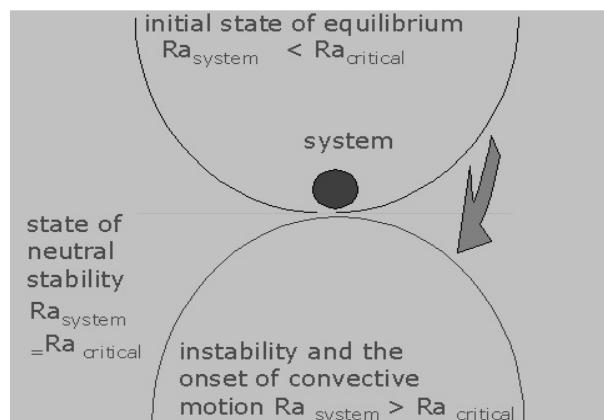
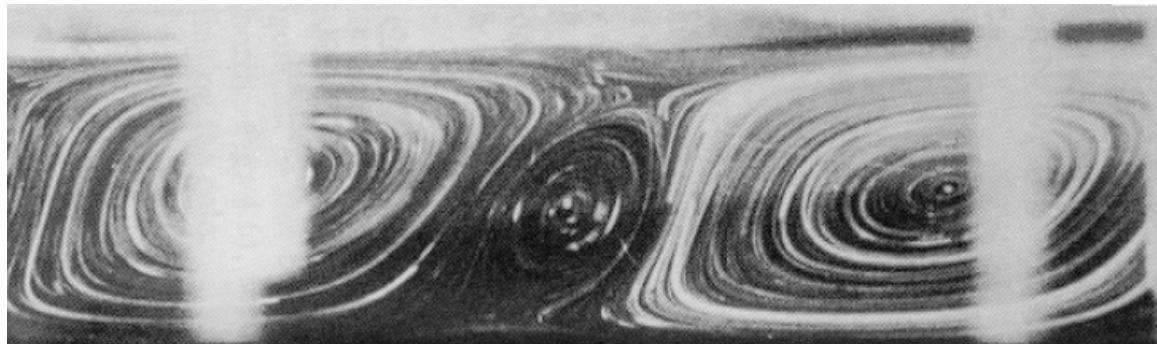
$$Ra_c = 1100,65$$

$$k_c = 2,682$$

Pentru cazul unor limite libere ($\frac{\partial u}{\partial z} = \frac{\partial v}{\partial z} = 0$ si $w=0$ la $z=0$ si $z=d$) valorile devin:

$$Ra_c = 657,511$$

$$k_c = 2,2214$$

Convectia la suprafata Soarelui cu $Ra=5 \cdot 10^5$ (obs Cattena 2001)